

The Pale Horse

Agatha Christie

Respect pentru oameni și cărti
The Pale Horse Copyright © 1961 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE and the Agatha Christie Signature
are registered trade marks of Agatha Christie Limited
in the UK and elsewhere. All rights reserved.

www.agathachristie.com

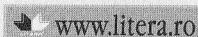

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 6390; 031 425 1619; 0752 548 372

e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

Calul bălan

Agatha Christie

Copyright © 2019 Agatha Christie Limited
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Florentina Nica

Copertă: Alex Eser

Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHRISTIE, AGATHA

Calul bălan / Agatha Christie;

trad.: Lidia Grădinaru. - București: Litera, 2019

ISBN 978-606-33-4071-0

I. Grădinaru, Lidia (trad.)

821.111-312.4=135.1

Agatha Christie®

CALUL BĂLAN

Traducere din limba engleză de
LIDIA GRĂDINARU

București
2019

DESPRE AUTOARE

Agatha Christie este cunoscută în întreaga lume drept „Regina crimei“. A scris 80 de romane polițiste și volume de povestiri, 19 piese de teatru (dintre care *Cursa de șoareci* este cea mai longevivă din istorie) și șase romane publicate sub pseudonimul Mary Westmacott.

Hercule Poirot, cel mai celebru detectiv din romanele polițiste creat de la Sherlock Holmes, apare încă din primul roman al Agathei Christie, *Misterioasa afacere de la Styles*. Poirot și un alt detectiv imaginat de scriitoare, Miss Marple, au devenit faimoși la nivel mondial și au făcut subiectul multor filme realizate pentru marele și micul ecran.

Agatha Christie a mai scris nonficțiune, o autobiografie, dar și povestiri amuzante despre numeroasele expediții în care a participat alături de soțul ei, arheologul sir Max Mallowan. A murit în 1976.

CUPRINS

Cuvânt înainte de Mark Easterbrook.....	7
I. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	9
II.	24
III.	36
IV. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	47
V. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	66
VI. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	78
VII. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	90
VIII.	102
IX. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	105
X.	117
XI. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	126
XII. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	136
XIII. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	146
XIV. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	155
XV. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	166
XVI. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	173
XVII. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	181
XVIII. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	197
XIX. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	212
XX. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	222

XXI. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	228
XXII. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	240
XXIII. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	251
XXIV. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	259
XXV. Povestirea lui Mark Easterbrook.....	265
Despre autoare	268

CU ANȚI ÎNAINTE

de Mihai Păstăvăneanu

După bătaie cu un zgomot de secol
în ceea ce privește dimensiunea și puterea
zgomotului, în urmă cu patru săptămâni.
Cu tot cuvintele, în urmă cu patru săptămâni.

„Când nu ești tu care să te întrebă cum
ești tu care să te întrebă, să te întrebă cine este
tu ce suntești punct din lumea noastră
care să te întrebă?“

În ceea ce privește dimensiunea și puterea
zgomotului, în urmă cu patru săptămâni,
în ceea ce privește dimensiunea și puterea
zgomotului, în urmă cu patru săptămâni,
în ceea ce privește dimensiunea și puterea
zgomotului, în urmă cu patru săptămâni.

Cum să reacționezi într-o situație astfel
o sumnitoare sau într-o situație astfel
o sumnitoare sau într-o situație astfel

zgomotului, în urmă cu patru săptămâni.
Din nou în urmă cu patru săptămâni.
Zgomotul a crescut. Zgomotul de la înălțimea
zgomotului, în urmă cu patru săptămâni.

I

POVESTIREA LUI MARK EASTERBROOK

1

Aparatul Espresso din spatele umărului meu săsâi ca un șarpe furios. Zgomotul avea ceva sinistru, ca să nu spun drăcesc. Probabil, am reflectat, majoritatea zgomotelor noastre contemporane au această caracteristică. Scrâșnetul furios și intimidant al avioanelor cu reacție care brăzdează cerul ca niște fulgere; uruitul infundat și amenințător al metroului care se apropie prin tunel; transportul greu rutier care îți zgâltăie până și temelia casei... Chiar și neînsemnatele zgomote casnice din ziua de azi, oricât de benefică poate fi acțiunea lor, tot au ceva alarmant. Mașinile de spălat vase, frigiderele, oalele sub presiune, plângăretele aspiratoare, toate par să spună: „Ai grijă! Sunt un geniu în slujba ta, dar dacă mă scapi de sub control...“

O lume periculoasă – asta era, o lume periculoasă.

Am agitat ceașca aburindă pusă în fața mea. Mirosea frumos.

– Mai doriți și altceva? Un sandvici gustos cu șuncă și banană?

Mi se părea o alăturare ciudată. Bananele le asociam cu copilăria – sau, ocasional, flambrate cu zahăr și rom. În mintea mea, șunca era obligatoriu

corelată cu ouăle. Totuși, când ești în Chelsea, mă-nânci ca în Chelsea. Am acceptat un „sandvici gustos cu șuncă și banană“.

Deși trăiam în Chelsea – mai bine spus, aveam acolo de trei luni un apartament mobilat –, în toate celelalte privințe eram străin de locurile acelea. Scriam o carte despre anumite aspecte ale arhitecturii mogul, dar pentru asta aș fi putut locui tot atât de bine în Hampstead sau în Bloomsbury ori în Streatham – pentru mine ar fi fost același lucru. Cu excepția unelțelor meseriei mele, eram neatent la tot ce mă înconjura, iar împrejurimile îmi erau total indiferente. Existam într-o lume a mea, proprie.

Totuși, în acea seară anume, suferisem una dintre acele bruște schimbări totale a sentimentelor pe care le cunosc toți scriitorii.

Arhitectura mogulă, împărații moguli, modul de viață mogul și toate problemele fascinante izvorâte din acesta își pierdură deodată importanța. Ce mai contau? De ce voiam să scriu despre ele?

Am frunzărit în urmă câteva pagini, recitind ceea ce scrisesem. Totul îmi părea egal de anot – prost scris și deosebit de lipsit de interes. Indiferent cine spusește „Istoria este o prostie“ (Henry Ford?), avusesese dreptate.

Am împins cudezgust manuscrisul, m-am ridicat și m-am uitat la ceas. Era aproape unsprezece noaptea. Am încercat să-mi aduc aminte dacă mâncasem... După senzațiile mele interne, se părea că nu. Prânzul, da, la Athenaeum. Asta fusese demult.

M-am dus și m-am uitat în frigider. Mai era o rămășiță de limbă uscată. Am primit-o fără nici o placere.

Așa se face că am luat-o agale pe King's Road și, la un moment dat, am intrat într-un Espresso Coffee Bar numit Luigi, scris cu litere roșii de neon de-a curmezișul ferestrei, iar acum contemplam un sandvici cu șuncă și banană, în timp ce reflectam la sinistrele implicații ale zgromotelor prezentului și la efectele lor perturbatoare.

Toate, mă gândeam eu, aveau ceva în comun cu primele mele amintiri despre pantomimă. Davy Jones tocmai ieșit din dulăpriorul lui în nori de fum! Uși și ferestre-capcană, care lăsau să transpire infernală putere a răului provocând și sfidând o Zână Bună Diamant, sau un nume în genul acesta, care în schimb flutura o baghetă cu aspect impropriu și recita cu optimism și cu o voce uniformă plătitudini privitoare la triumful final al binelui, anunțând astfel inevitabilul „cântec al momentului“ ce nu avea niciodată vreo legătură cu tema respectivei pantomime.

Mă fulgeră brusc gândul că, probabil, întotdeauna este necesar ca răul să fie mai impresionant decât binele. El trebuia să țină spectacolul! El trebuia să sperie și să provoace! Era instabilitatea atâtănd stabilitatea. Iar în final, stabilitatea va învinge întotdeauna, gândeam eu. Stabilitatea poate supraviețui banalității Zânei Bune Diamant, glasului plat, distihului rimat, chiar și irelevantei declarațiilor răsunătoare „Există un drum bătut de vânturi, care șerpuiește pe deal în jos, spre orașul vechi de când lumea pe care-l iubesc“. Oricât de modeste arme ar părea toate acestea, totuși aveau să triuflă în cele din urmă. Pantomima avea să se termine ca întotdeauna. Scările, și distribuția coborând în ordinea

importanței, cu Zâna Bună Diamant practicând creștineasca virtute a umilinței și necăutând să fie prima (sau, în cazul de față, ultima), ci încadrându-se undeva pe la mijlocul procesiunii, umăr lângă umăr cu fostul ei opozant, acum ieșit din pielea amenințătorului Rege Demon și rămânând doar un bărbat îmbrăcat în pantaloni strâmți roșii.

Aparatul Espresso sâsâi iar în urechea mea. Am făcut semn după încă o ceașcă și m-am uitat în jur. Una dintre surorile mele întotdeauna mă acuza că nu sunt un bun observator, că nu remarc nimic din ceea ce se petrece sub nasul meu. „Trăiești în propria ta lume“, mă dojenea ea. Acum, cu un sentiment de bunăvoiță conștientă, am luat notă de ce se petreceă în jur. Era aproape imposibil să nu citești zilnic în ziare despre cafe-barurile și patronii lor din Chelsea; acum aveam șansa să-mi fac o părere personală despre viața contemporană.

În cafenea era destul de întuneric, aşa că nu vedeam foarte clar. Clientela era alcătuită în majoritate din tineri. Am presupus vag că era ceea ce se numea generația *beat*. Fetele arătau, aşa cum mi se pare că arată întotdeauna fetele din ziua de azi, murdere. De asemenea, păreau mult prea gros îmbrăcate. Observasem asta cu câteva săptămâni în urmă, când ieșisem să iau cina cu niște prieteni. Fata care stătuse atunci lângă mine să fi avut vreo douăzeci de ani. În restaurant era foarte cald, dar ea purta un pulover galben de lână, o fustă neagră și șosete negre de lână, iar transpirația i se prelingea de pe față direct în mâncare. Mirosea a lână îmbibată de transpirație și, totodată, puternic, a păr nespălat. Conform spuselor prietenilor mei, era considerată

foarte atrăgătoare. Nu și de către mine! Singura mea reacție fusese dorința nebună să-o arunc într-o cadă cu apă fierbinte, să-i dau o bucată de săpun și să-o silesc să se spele! Ceea ce demonstra, presupun, că de în urmă eram cu vremurile. Probabil asta mi se trăgea de la faptul că trăisem atât de mult în străinătate. Îmi aminteam cu plăcere de femeile indiene, cu părul lor negru minunat încolăcit, și de sariurile în culori pure și strălucitoare căzând în jurul lor în falduri grațioase, și de legănarea ritmică a trupurilor în timp ce mergeau...

O bruscă accentuare a zgomotului mă smulse din aceste gânduri plăcute. Două tinere de la masa alăturată începuseră să se certă. Cei doi tineri care erau cu ele încercau să aplaneze lucrurile, dar fără succes.

Deodată, începură să tipă una la alta. Una din fete o plesni peste față pe cealaltă, a doua o smulse de pe scaun pe prima. Se băteau ca birjăreșele, insultându-se cu tipete isterice. Una era o roșcată ciufuită, cealaltă, o blondă cu părul lins.

În afară de termenii insultători, nu-mi dădeam seama de ce se certau. De la celealte mese izbucniră strigăte și întărâtări.

– Bravo, fetițo! Zvânt-o, Lou!

Proprietarul din spatele barului, un tip cu infățișare de italian fagos, pe care îl mirosisem a fi Luigi, interveni cu un glas în cel mai pur accent londonez.

– Haideți, gata... terminați... potoliți-vă! O să aduceți într-o clipă toată strada aici. O să-i aduceți pe copoi. Încetați, vă spun!

Dar blonda lățoasă își înfipsează mâna în părul roșcat și o trăgea cu sălbăticie în timp ce tipă:

- Nu ești decât o târfă care fură bărbați!
- Târfă ești tu!

Luigi și cei doi însoțitori stânjeniți reușiră să le despartă. În pumnul blondei era un smoc mare de păr roșcat. Îl ținu sus ca pe un trofeu, apoi îl aruncă pe podea.

Ușa dinspre stradă se deschise larg și Autoritatea, îmbrăcată în albastru, apăru în prag și rosti maiestuos obișnuitele cuvinte:

- Ce se petrece aici?

Toți cei prezenți făcură pe loc front comun în fața inamicului.

- Ne distrăm și noi un pic, spuse unul dintre tineri.

- Astă-i tot, spuse Luigi. O mică distracție între prieteni.

Cu vârful pantofului trimise smocul de păr drept sub una dintre mesele din apropiere. Părțile beligerante își zâmbeau una celeilalte cu prefăcută prietenie.

Polițistul se uită bănuitor la toți din jur.

- Noi tocmai plecam, spuse blonda mieros.

Vino, Doug.

Printr-o coincidență, alții câțiva tocmai plecau. Autoritatea îi urmări cu asprime ieșind. Ochii lui spuneau că de data asta trecea cu vederea, dar că era cu ochii pe ei. Se retrase agale.

Însoțitorul roșcatei achită consumația.

- Te simți bine? o întrebă Luigi pe fata care își aranja o eșarfă pe cap. Ți-a cam făcut-o Lou, smulgându-ți părul din rădăcină în halul asta.

- Nu m-a durut, spuse cu nonșalanță fata, zâmbindu-i. Îmi pare rău pentru tămbălău, Luigi.

Perechea ieși. Acum, barul era practic pustiu. M-am căutat prin buzunare după măruntiș.

- E o tipă pe cinstel! spuse Luigi cu admirație, privind spre ușa care se închidea. Luă o mătură și împinse după tejghea smocul de păr roșcat.

- Trebuie să fi fost groaznic de dureros, am spus.

- Eu *aș fi* răcnit din toți rărunchii dacă ar fi fost al meu, recunoscu Luigi. Dar Tommy e o tipă pe cinste.

- O cunoașteți bine?

- Oh, în majoritatea serilor e aici. Tuckerton, aşa o cheamă, Thomasina Tuckerton mai exact. Dar pe aici i se spune Tommy Tucker. E putred de bogată. Bătrânul ei i-a lăsat o avere, iar ea ce face? Vine în Chelsea, trăiește într-o cameră prăpădită la jumătatea drumului către Wandsworth Bridge și se înăhăitează cu o gașcă care face același lucru. Mă depășește – jumătate dintre ei au bani. Și-ar putea cumpăra cele mai grozave lucruri, ar putea sta la Ritz dacă ar vrea. Dar se pare că se dau în vînt după modul asta de viață pe care și l-au ales. Într-adevăr, treaba asta mă depășește.

- Dumneata n-ai alege-o?

- Eu am minte! Dar aşa cum stă treaba, eu mă aleg cu banii.

M-am ridicat să plec și am întrebat care fusese motivul scandalului.

- Tommy a pus mâna pe iubitul celeilalte. Un individ pentru care nu merită să te bați, credeți-mă!

- Se pare că cealaltă a fost de părere că merită, am remarcat.

- Oh, Lou este foarte romantică, spuse tolerant Luigi.

Nu asta era concepția mea despre romantism,
dar nu i-am spus-o.
Respect pentru oameni și cărți

2

Trebuie să fi trecut cam o săptămână, când privirea îmi fu reținută de un nume de la rubrica „Decese“ din ziarul *The Times*.

TUCKERTON. Pe 2 octombrie a decedat la sanatoriul Fallowfield, Amberley, Thomasina Ann, în vîrstă de douăzeci de ani, unică fiică a defunctului Thomas Tuckerton, din Carrington Park, Amberley, Surrey. Funeralii private. Fără flori.

3

Gata cu florile pentru sărmâna Tommy Tucker; și s-a terminat cu „senzațiile“ vieții din Chelsea. Am simțit brusc un sentiment efemer de compasiune pentru toate Tommy Tucker din ziua de azi. În definitiv, mi-am reamintit eu, de unde știam că punctul meu de vedere era cel corect? Cine eram eu ca să decretEZ că era o viață irosită? Poate că viața mea liniștită de cărtură îngropat în cărți, rupt de lume era cea irosită. Viață la mâna a doua. Să fim cinstiți, cu ce mă alegeam eu de la viață? Ce senzații îi smulgeam? O idee foarte neobișnuită! Adevarul era, firește, că nu voiam senzații. Dar și în privința asta, oare n-ar fi trebuit să vreau? Un gând neobișnuit și nu prea bine-venit.

Mi-am alungat-o din minte pe Tommy Tucker și m-am întors la corespondența mea.

Singurul lucru interesant era o scrisoare de la verișoara mea Rhoda Despard, care îmi cerea să-i fac un serviciu. Cum nu aveam nici un chef de lucru în dimineață aceea, m-am agățat de scrisoare pentru a-mi oferi o scuză grozavă.

Am ieșit în King's Road, am oprit un taxi și am pornit spre locuința unei prietene, doamna Ariadne Oliver.

Doamna Oliver era o renomată scriitoare de romane polițiste. Servitoarea ei, Milly, era un balaur eficient, care își apăra stăpâna de atacurile lumii exterioare.

Am înălțat din sprâncene, într-o întrebare nerostită. Milly dădu cu putere din cap.

– Mai bine ați urca direct, domnule Mark, îmi spuse ea. E cu capsă pusă în dimineața asta. Poate o ajutați să iasă din starea în care e.

Am urcat două rânduri de trepte, am bătut ușor într-o ușă și am intrat fără să mai aştept să fiu invitat. Camera de lucru a doamnei Oliver era o încăpere mare, cu peretii acoperiți cu un tapet cu păsări exotice care cuibăreau în lăstărișul tropical. Cât despre doamna Oliver în persoană, aceasta, într-o stare vecină cu nebunia, se învârtea de colo-colo prin cameră, vorbind singură. Îmi aruncă o scurtă privire lipsită de interes și continuă să bată podeaua. Privirea ei, lipsită de concentrare, mătura peretii, zbura pe fereastră și, din când în când, dispărea sub pleoapele închise în ceea ce părea un spasm agonic.

– Dar de ce, iscodi doamna Oliver universul, nu spune pe loc idiotul că a văzut cacaduul? De ce n-ar

spune? Nu putea să nu-l vadă! Dar dacă ar spune-o, asta ar dărâma totul. Trebuie să existe o cale... trebuie să existe...

Mărâi, își trecu degetele prin părul scurt și cărunț și trase frenetic de el. Apoi, uitându-se la mine cu privirea brusc concentrată, spuse: „Bună, Mark! O să înnebunesc“ și își reluă nemulțumirea.

– Și apoi e Monica. Cu cât încerc s-o fac mai drăguță, cu atât devine mai enervantă... Așa o fată tâmpită!... Mai e și îngâmfată! Monica... Monica? Cred că numele nu-i bun. Nancy? Ar fi mai bine? Joan? Întotdeauna, toate sunt Joan. Și Anne. Susan? Am avut o Susan. Lucia? Lucia? Cred că-mi pot imagina o Lucia. Roșcată. Pulover cu guler rulat... Pantaloni strâmți negri?... Șosete negre, oricum.

Această sclipire fugară de înveselire fu eclipsată de amintirea problemei cacaduului, și doamna Oliver își reluă freamătul nefericit, luând inconștient diferite lucruri de pe mese și punându-le în cu totul alt loc. Își îndesă cu o oarecare grijă tocul de ochelari într-o cutie lăcută ce conținea deja un evantai chinezesc, apoi oftă adânc și spuse:

– Mă bucur că ai venit dumneata.

– Sunteți foarte amabilă.

– Putea să fi fost oricine. Vreo femeie insipidă, care să mă vrea la deschiderea unui bazar, sau bărbatul cu poliță de asigurare a lui Milly, pe care ea refuză categoric să și-o facă... sau instalatorul (dar asta ar fi fost un noroc prea mare, nu-i aşa?). Sau putea să fie cineva care voia să-mi ia un interviu, punându-mi toate întrebările acele stârjenitoare, care de fiecare dată sunt aceleași. Ce v-a făcut să vă apucați de scris? Câte cărți ați scris? Câți

bani ați scos? Etc. etc. Niciodată nu știu răspunsul la nici una dintre ele, și asta mă face să par complet tâmpită. Nu că ar conta ceva din toate astea, căci sunt convinsă că am să înnebunesc din cauza afacerii ăsteia cu cacaduul.

– Ceva ce nu se leagă? am întrebat compătimitor. Poate ar fi mai bine să plec.

– Nu, să nu pleci. În tot cazul, dumneata ești o distracție.

Am acceptat acest compliment îndoieific.

– Vrei o țigară? mă întrebă doamna Oliver cu o vagă ospitalitate. Sunt câteva pe undeva pe aici. Uită-te în capacul mașinii de scris.

– Mulțumesc, am țigări. Serviți-vă. Oh, nu, dumneavoastră nu fumați.

– Nici nu beau. Aș fi dorit să beau. Ca detectivii aia americani care au mereu la îndemână sticle cu whisky. Asta pare să le rezolve toate problemele. Fii convins. Știi, Mark, eu chiar nu pot să pricep cum scapă cineva basma curată după ce a săvârșit o crimă în viață reală. Mie mi se pare că, din momentul în care ai comis o crimă, toată treaba este absolut evidentă.

– Prostii. Dumneavoastră ați făcut o grămadă.

– Cel puțin cincizeci și cinci. Partea cu crima este foarte ușoară și simplă. Mușamalizarea este lucru dificil. Adică, de ce trebuie să fie altcineva, și nu tu? Tu sari în ochi de la o poștă.

– Nu în povestea terminată.

– Ah, dar cât mă costă asta! spuse amărâtă doamna Oliver. Orice ai zice, nu e firesc ca cinci sau șase oameni să se afle la locul faptei când B este omorât, și toți să aibă un motiv să-l omoare pe B... doar